

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus jäsenvaltioiden ajoneuvorekisteriviranomaisten pääsystä Schengenin toisen sukupolven tietojärjestelmään (SIS II)”

KOM(2005) 237 lopullinen — 2005/0104 COD

(2006/C 65/04)

Neuvosto päätti 16. syyskuuta 2005 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 20. lokakuuta 2005. Esittelijä oli Virgilio **Ranocchiari**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 14.–15. joulukuuta 2005 pitämässään 422. täysistunnossa (joulukuun 14. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 123 ääntä puolesta 2:n pidättyessä äänestämästä.

1 Johdanto

1.1 Schengenin sopimus, jossa yleisellä tasolla määrätään henkilöiden ja tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta, allekirjoitettiin vuonna 1990, ja se tuli voimaan vuonna 1995. Schengenin sopimuksessa määritetään viranomaiset, joilla on pääsy Schengenin tietojärjestelmään (*Schengen Information System, SIS*), sekä se mihin tietoja on lupa käyttää. Sopimuksen alkuperäisen tekstin mukaan ajoneuvojen rekisteröintijärjestelmistä vastaavilla viranomaisilla ei ole pääsyä SIS-järjestelmään.

1.2 Komissio teki 21. elokuuta 2003 ehdotuksen asetukseksi Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen tarkistamisesta siltä osin, mikä koskee ajoneuvojen rekisteröintitodistusten myöntämisestä vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten pääsyä Schengenin tietojärjestelmään⁽¹⁾. Komission tarkoituksena oli mahdollistaa pääsy SIS-tietojärjestelmän tietoihin, jotka koskevat varastettuja ajoneuvoja ja perävaunuja sekä blankoasiakirjoja ja annettuja henkilöllisyysasiakirjoja (passeja, henkilötodistuksia ja ajokortteja), jotta voidaan tarkistaa, ovatko uudelleen rekisteröitäväksi esitetyt ajoneuvot varastettuja, kavallettuja tai muutoin kadonneita ja käyttävätkö rekisteröintitodistusta hakevat henkilöt tähän tarkoitukseen varastettuja henkilöasiakirjoja tai ajoneuvon rekisteröintiäsiakirjoja.

1.3 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi ehdotuksesta lausunnon 25. helmikuuta 2004⁽²⁾. ETSK yhtyi komission käsitykseen siitä, että pääsy SIS-tietojärjestelmän tietoihin tulisi ulottaa ajoneuvojen rekisteröintitodistusten myöntämisestä ja valvonnasta vastaaviin kansallisiin viranomaisiin. ETSK oli myös tyytyväinen ehdotuksen esitykseen, jonka mukaan yksityiset tahot, jotka useissa jäsenvaltioissa vastaavat ajoneuvojen rekisteröinnistä voisivat kääntymällä sellaisen julkisen viranomaisen puoleen, jolla on pääsy SIS-tietojärjestelmään, hankkia epäsuorasti toiminnassaan tarvitsemansa välttämättömät tiedot — edellyttäen, että tietosuoja taataan.

1.4 Myöhemmin — laajentumisen jälkeen — kävi selväksi, että on kehitettävä toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmä (SIS II), jotta uudet jäsenvaltiot voivat liittyä järjestelmään ja Schengen-alue voidaan laajentaa kyseisten jäsenvaltioiden alueelle.

1.5 Koska SIS II edellyttää asianmukaisia oikeudellisia puitteita ja se liittyy useampaan eri politiikan alaan, komission oli

esitettävä kolme ehdotusta: ensimmäinen koskee henkilöiden vapaata liikkumista, toisessa käsitellään rikosasioissa tehtävää poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä kun taas kolmas täydentää kahta muuta ehdotusta, ja sillä pyritään myös antamaan ajoneuvojen rekisteröintijärjestelmistä vastaaville viranomaisille mahdollisuus käyttää SIS II-järjestelmää.

1.6 ETSK:ta kuullaan nyt kyseisestä kolmannelta ehdotuksesta, joka on tarpeellinen seurantatoimi edellä mainitulle neuvoston 6. heinäkuuta 2005 hyväksymälle asetukselle⁽³⁾.

2 Yleistä

2.1 Komission uudella ehdotuksella on tarkoitus varmistaa johdonmukaisuus toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (jäljempänä ”SIS II”) perustamista, toimintaa ja käyttöä koskevien uusien säädösten kanssa. Komission mukaan tässä käsiteltävällä sekä aikoinaan elokuussa 2003 esitetyllä ehdotuksella on sama tavoite: lujittaa tehokkaaseen tietojenvaihtoon perustuvaa jäsenvaltioiden keskinäistä yhteistyötä petosten ja varastettujen ajoneuvojen laittoman kaupan torjumiseksi. Komission tarkoituksena on varmistaa, että SIS II:ta koskevasta uudesta oikeuskehystä huolimatta ajoneuvojen rekisteröintiäsiakirjoista vastaavilla tahoilla on pääsy samoihin SIS-tietoihin kuin niillä on ollut kesäkuusta 2005 lähtien, jolloin vuonna 2003 ehdotettu asetus tuli voimaan.

2.2 Asia on edelleen tärkeä, sillä Euroopan unionissa varastetaan vuosittain noin 1,3 miljoonaa ajoneuvoa, joista noin 500 000 jää pysyvästi kadoksiin.⁽⁴⁾ Ajoneuvorikokset liittyvät myös muihin rikoksiin, kuten laittomaan kauppaan, salakuljetukseen ja terrorismiin (autopommit).

2.3 ETSK vahvistaa yhtyvänsä komission käsitykseen siitä, että pääsy SIS II -tietojärjestelmän tietoihin tulisi ulottaa edellä mainittujen asiakirjojen myöntämisestä ja valvonnasta vastaaviin kansallisiin viranomaisiin (ks. kohta 1.2). Lisäksi ajoneuvojen rekisteröinnistä vastaavien yksityisten tahojen tulisi saada tietoa välillisesti viranomaiselta, jolla on pääsy SIS II:een, edellyttäen, että tietosuoja taataan. On erityisen tärkeää luoda mekanismeja, joilla estetään pääsy järjestelmän sisältämiin muihin tietoihin, jotka on varattu Schengenin yleissopimuksen 101 artiklassa määrittelyille viranomaisille.

⁽¹⁾ KOM(2003) 510 lopullinen – 2003/0198 COD.

⁽²⁾ EUVL C 110, 30.04.2004.

⁽³⁾ Ks. alaviite 1.

⁽⁴⁾ Lähde: Europolin tilastot, Haag, 27. kesäkuuta 2005.

2.4 Lisäksi tulisi ottaa huomioon kommentit, jotka ETSK esitti 25. helmikuuta 2004 antamassaan lausunnossa. Osa niistä on aiheellista toistaa. ETSK katsoo esimerkiksi, että ehdotus edistäisi turvallisuutta ja nopeutta oikeustoimia. Näin kannustetaan myös jäsenvaltioita lisäämään ajoneuvojen vapaata liikkuvuutta unionissa. On kuitenkin tärkeää, että ehdotus ja jäsenvaltioiden säännökset ja sisäiset määräykset ovat keskenään yhteensopivia. Lisäksi on oleellista myöntää pääsy järjestelmän tietoihin myös niille jäsenvaltioille, jotka eivät ole allekirjoittaneet Schengenin sopimusta, ja vahvistaa yhteistyötä Interpolin ja Europolin kanssa, jotta voidaan torjua varastettujen tai kavallettujen ajoneuvojen kauppaa maissa, joilla ei ole pääsyä SIS II -tietojärjestelmään. ETSK pitää myös tärkeänä kerätä, käsitellä ja levittää kyseisenlaiseen rikollisuuteen liittyviä tilastotietoja, jotta rikosten torjuminen voidaan organisoida entistä paremmin.

3 Erityistä

3.1 Komission ehdotus vastaa hyvin neuvoston 22. joulukuuta 2004 tekemää päätöstä rajatylittävän ajoneuvorikollisuuden torjunnasta (2004/919/EY)⁽⁵⁾. Päätöksessä todetaan, että ”erityisen tärkeää on lainvalvonta- ja ajoneuvorekisteriviranomaisten välinen yhteistyö sekä tietojen toimittaminen asiaankuuluville osapuolille”. Päätöksen 7 artiklan mukaan ”lainvalvontaviranomaiset ilmoittavat kansallisille ajoneuvorekisteriviranomaisille, onko tiedossa, että rekisteröitävänä oleva ajoneuvo on varastettu. Tietokantoihin pääsyssä tätä varten on noudatettava asianmukaisesti yhteisön lainsäädännön säännöksiä”. ETSK pitää myönteisenä, että neuvoston päätöksen sisältämä ajatus on sisällytetty komission ehdotukseen.

3.2 Vaikka komission ehdotus koskee pelkästään ajoneuvojen rekisteröinnistä vastaavien viranomaisten pääsyä tietoihin SIS-tietojärjestelmän tietoihin, ETSK pitää tärkeänä, että yhteistyötä ajoneuvorikosten torjumiseksi tiivistetään. Neuvoston päätöksen 4 artiklassa todetaan, että ”jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joiden myötä toimivaltaiset kansalliset viranomaiset käyvät tarvittaessa neuvotteluja määrääjain kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ja ne voivat ottaa neuvotteluihin mukaan yksityissektorin edustajia (kuten kadonneista ajoneuvoista yksityistä rekisteriä pitäviä tahoja sekä vakuutusalan ja autokaupan edustajia) tietojen koordinoimiseksi ja alan eri tahojen toiminnan yhteensovittamiseksi”. Komitea katsoo, että komission tulisi ottaa nämä ajatukset huomioon ajoneuvorikosten torjumista koskevassa tulevassa työssään.

3.3 Esimerkkinä tällaisista ideoista on mainittava Interpolin aikaisempi hanke *Stop Register Stolen Cars* (Store-Stocar, myöhemmin *Vehicle Identification, Research and Analysis*, VIRA 17), jolla pyrittiin estämään varastettujen ajoneuvojen rekiste-

röinti. Hankkeen tavoitteena oli koota ajoneuvon tunnusnumeron (*Vehicle Information Number*, VIN) avulla kaikki ajoneuvoja koskevat tiedot yhteen tietokantaan, mikäli kyseinen ajoneuvo ilmoitetaan varastetuksi, rekisteröidään, viedään maasta tai tuodaan maahan, valmistetaan tai romutetaan. Tällainen tietokanta toimii lainvalvontaviranomaisten, ajoneuvojen rekisteröinnistä vastaavien viranomaisten, tulliviranomaisten, autonvalmistajien ja vakuutusyhtiöiden yhteistyön perustana.

3.4 Käsillä olevaan ehdotukseen liittyen ETSK haluaa huomauttaa, ettei ajoneuvon fyysinen tarkastaminen sen tunnistamiseksi ja sen varmentamiseksi, onko kyseinen ajoneuvo ilmoitettu varastetuksi, ole monesti mahdollista. Monissa maissa ajoneuvon rekisteröintiin liittyy katsastus. Ajoneuvoa rekisteröidessä tarjoutuu siis tilaisuus tarkistaa, onko se varastettu. Näin ollen rekisteröinnistä vastaaville viranomaisille on tarjottava kyseinen väline varastettujen, kavallettujen tai muutoin kadonneiden ajoneuvojen tunnistamiseksi.

3.5 Kuten aiemmin kohdassa 3.2 todettiin, ajoneuvorikosten torjuminen edellyttää entistä laajempaa yhteistyötä. Toinen tilaisuus tunnistaa ajoneuvo tarjoutuu sen maastaviennin tai maahantuonnin yhteydessä. ETSK suosittelee, että tulliviranomaisten tulisi syöttää ajoneuvon maahantuonnin että maastaviennin yhteydessä SIS II -järjestelmään samat tiedot kuin rekisteröinnistä vastaavien viranomaisten.

3.6 Kun tarkastetaan, onko ajoneuvo ilmoitettu varastetuksi, se on myös oltava mahdollista tunnistaa. Ajoneuvo tunnistetaan usein sen tunnusnumeron (VIN) avulla. Ei ole epätavallista, että varastetun ajoneuvon identiteetti on väärennetty tai kloonattu. ETSK pitää tärkeänä lisätä tulevaisuudessa mahdollisuuksia ajoneuvon tunnistamiseksi. On tutkittava ja arvioitava ehdotuksia esimerkiksi sähköisten ajoneuvotunnisteiden (*Electronic Vehicle Identification*, EVI) käyttöön ottamiseksi tai varaosien merkinnän parantamiseksi.

3.7 Lopuksi ETSK ehdottaa lähitulevaisuuden lisätoimia säädöksen soveltamisalan laajentamiseksi. Komitean mielestä käsillä olevaan komission ehdotukseen, joka koskee ajoneuvon tarkastamista sen varalta, onko se varastettu, kavallettu tai muutoin kadonnut, tulisi liittää mahdollisuus palauttaa ajoneuvo. Mahdollisuus vaihtelee suuresti jäsenvaltioittain ja riippuu maiden erilaisista vilpittömän mielen (*bona fide*) suoja koskevista säännöksistä. Joissain maissa varastettu ajoneuvo on mahdollista omistaa laillisesti, jos se on hankittu hyvässä uskossa, toisissa maissa taas ei. Lisäksi tulevaisuudessa on tutkittava ja arvioitava mahdollisuuksia varastetuiksi todettujen ajoneuvojen palauttamiseksi.

Bryssel 14. joulukuuta 2005

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Anne-Marie SIGMUND

(5) EUVL L 389, 30.12.2004.